

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udvalgte digte

Citation: Ewald, Johannes: "Udvalgte digte", i Ewald, Johannes: *Udvalgte digte*, udg. af Esther Kielberg ; Kim Ravn , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1999, s. 264. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald02dkval-shoot-idm140323880698784/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Udvalgte digte

Natte-Tanker

Trykt efter SS bd. 5, s. 87-89, hvis tekstgrundlag er NKS 489^e fol., nr. XIII, 3^e-4^e. Datering: if. A. D. Jørgensen 1772 el. 1773. Trykt i *Lieb*, bd. 2, s. 49-50.

- 116 *Natte-Tanker*: allusion til Edward Youngs digtecyklus «The Complaint, or Night Thoughts on Life, Death, and Immortality» (1742-45). Tiden på det utrykte digt er ikke Ewalds, men skyldes Chr. Thaarup, der udførte det tekstkritiske forarbejde til *Lieb*. Liebenberg antager, at digtet er skrevet omtrent samtidig med »Over Johannes Kinasts», dvs. jan. eller feb. 1773 (bd. 2, s. 241). – *I tonen'd (...)* hean: ortografisk ukorrekt citat fra det afsluttende brev nr. IV i den eng. digter Alexander Popes *An Essay on Man. Addressed to a Friend* (1733-34). C. C. Lous' oversættelse (i *Pope's Forsøg om Mennesket*, 2. opl. 1776, s. 80) lyder (idet digteren henvender sig til en ven): »At jeg den tonefulde Konst, ved dig tilskyndet, vendte / Fra Lyd til Ting, fra Phantasie til Hierte og til Siel». – *Armod*: den fattige; personificeret begreb i lighed med *Flid* og *Dyden*. – *Tættens Tæft*: den, det ikke kan lade være med at yppe kv. – *Vold*: den voldelige. – *og sig*: og sig selv.
- 117 *Mosens blege Meteor*: om lygtemænd (jf. n.t.s. 91). – *Og ved den røde Ild som danser*: rettet i ms. fra »Og røde Stjerners Glimt, som hopper». – *Nattens (...) Flor*: mørket. – *Haaret kryber*: håret rejser sig. – *Naar Uglen Skriger om (...)* *Adspredt cy ...*: Tilføjelserne i parentes skyldes SS, jf. efterskriften, s. 216-17. På grundlag af Ewalds utrykte varianter samt 3. strofe af »Over Johannes Kinast» (s. 118) og kladde hertil bringer *Lieb* (bd. 2, s. 50) følgende version ved Chr. Thaarup af de to sidste strofer:

Naar Mørkets Fyrster foresille
 Ret leierlige Spøgelsier,
 For til et Tidsfordriv at drille
 De taabelige Mennesker;
 Naar Uglen skriger om For[træd,]
 Og Dødens lodne Spaa[mænd tude;]
 Da kommer Haabet til [min Pude,]
 Og Livet til mit Hv[ilested.]

Thu den, som Phoebus tilg][ærte]
Sin underlige Harm[onie,]
Hans varme, fulde[, store Hjerter]
Udbrede Hæmlene sig [i;]
Hans Siæl omspænder Sol[ene,]
Hans stærke Tanke [griber Tiden,]
Og nu og da, og [for og siden]
Afspreder ei [hans Følelse.]

Uglen: if. folketroen en ulykkesfugl. – *Dødens lodne Spaa-(Mænd):* ulvene. – *Phoebus:* Phoibos gr. lysende; navn for kunstens gud Apollon som solgud. – *underlige:* underfulde. – *Afspreder:* se n.t.s. 38, *Afspreddelser*.

Over Johannes Kinast

Trykt efter SS bd. 5, s. 89-91, hvis tekstgrundlag er NkS 489^e fol., nr. XIII, 4^f, 11^{f-v}. Datering: 1773. Trykt i *Molbech* s. 232-34.

- 118 *Johannes Kinast* (1705-73): sognepræst ved Frederiksberg Kirke. – *den Høye:* Gud. – *fuldte Boelig:* det afdøde legeme; muligvis: den syndige jord. – *Cherubim(er)s:* egl. *cherubin*, hebr. flertal af *cherub*; se ordlisten s. 224. – *Grav:* grube. – *I Rigdoms Dyb:* allusion til Rom. 11,33: »O dyb af Guds rigdom og visdom og kundskab«. – *opdages:* bemærkes. – *Din Sjæl (...) sig i:* jf. n.t.s. 117^f. – *alt:* allerede. – *underlige:* underfulde. – *Cran:* støvkorn. – *Vejryls:* lygtmænd (jf. n.t.s. 91) og andre lysfænomener i atmosfæren; her billedligt om noget snålende, men flygtrigt og bedragerisk. – *Dunst:* tåge; hvad der i sig selv intet er. – *Mon (du forstemmer):* ms. har if. SS muligvis: »O«.
- 119 *vi:* ms. har: *hvi*. – *flagge:* flagerer rastløs. – *Levninger:* jordiske rester. – *vor Lærer:* dvs. religionslærer; måske er digtet et lejlighedsdigt, bestilt af medlemmer af J. K.s menighed. Jf. underntlen i *Charis* til »Over Andreas Schyths«, n.t.s. 120. – *Førstyrrelser:* ødelæggelser. – *Lignelse:* efterligning, billede (af Gud), dvs. mennesket. – *billigt:* rimeligt. – *Og:* også.
- 120 *forsjer dig til sin Boelig:* der hentydes vel til opstandelsen på den yderste dag (jf. »kødets opstandelse«, Joh. 11,24 osv.).